

Entrevista Josema Yuste

Actor. El popular actor espanyol és aquests dies a Barcelona amb motiu de les representacions de l'obra *Una pareja de miedo* al teatre Apolo, juntament amb Félix Álvarez en un muntatge que dirigeix Jaime Azpilicueta. En conversa amb aquest diari, l'exintegram de Martes y Trece va parlar de l'espectacle i de la importància de l'humor en temps de crisi

«La gent no deixa d'anar al teatre, però la crisi es nota en el seu estat d'ànim»

Toni Mata i Riu
BARCELONA

■ L'actor madrileny Josema Yuste protagonitza fins al 7 de febrer *Una pareja de miedo* al teatre Apolo de Barcelona formant parella amb Félix Álvarez, *Felisuco*. Conegut arreu de l'estat per haver estat durant vint anys component de Martes y Trece, el seu currículum abasta des del teatre fins al cinema i la televisió passant pel doblatge de pel·lícules d'animació de la Disney.

■ La paraula de moda és la crisi. La noten als escenaris?

■ No em puc queixar, la veritat. Jo crec que la gent, quan ja ha reduït despeses per altres bandes, encara es permet una estona d'oci.

■ Què dona *Una pareja de miedo* als espectadors?

■ La gent en surt feliç, riu de gust. És una proposta molt digna, d'un humor intel·ligent. És una obra intranscendental quant al tema, és clar, però no és un humor grogler. ■ L'obra parla d'un noble, lord Edgar, que es casa en segones núpcies amb l'actriu Lady Margaret, tot i que l'esperit de la seva primera dona plana sobre la mansió que habiten. El repartiment de l'obra és format per dos actors, però el text presenta fins a set personatges. Com s'ho fan per no acabar desbordats?

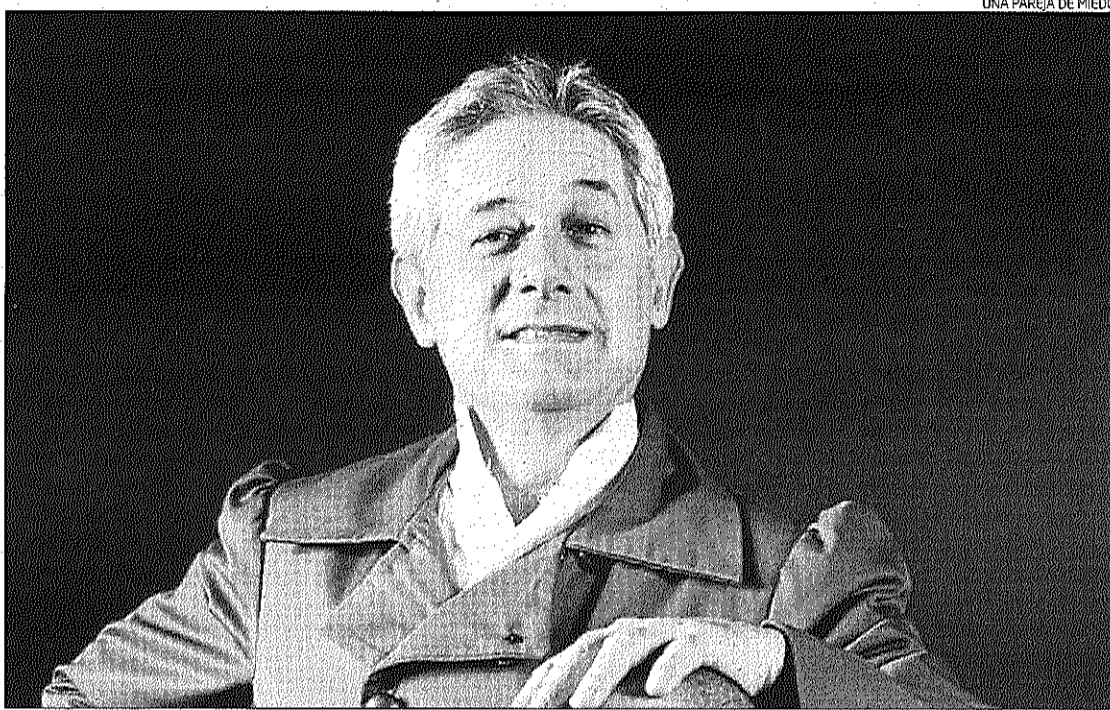
■ És una bogeria! Vaig trigar un any a agafar el truc. Durant els primers mesos havia de demanar al regidor què venia a continuació del que acabava de fer. Entre tots dos, ens canviem vint-i-set vegades de roba en una hora i mitja. I només tens vuit o deu segons per fer-ho. A més a més, t'has de concentrar per no tornar a sortir a escena amb el rol d'un personatge equivocat.

■ El novaiorquès Charles Ludlam va escriure el text pensant només en dos intèrprets. Per a la seva versió, no es van plantejar incorporar més actors?

■ No es pot fer, per contracte. Els drets d'autor especifiquen que aquesta obra s'ha de representar només amb dos actors, tot i que en la versió cinematogràfica que s'estrenarà el mes vinent sí que hi ha un elenc més ampli. Una altra particularitat és que tots els personatges, masculins i femenins, els encarnen gairebé sempre dos homes. Hi ha poques adaptacions amb dues actrius.

■ Es tracta d'una obra gaire representada?

■ *The mystery of Irma Vep* és el tí-

Josema Yuste representa diversos personatges a l'obra *Una pareja de miedo* al teatre Apolo

«M'agrada fer un humor intel·ligent, però no pas intel·lectual, i no el vulgar o el que busca humiliar els altres»

tol culminant de la trajectòria de Ludlam, un muntatge d'una hora i mitja d'un autor que, amb la seva companyia, va fer moltes obres curtes, de mitja hora o tres quarts. I sempre dels gèneres d'humor i de terror. Als Estats Units, se'l considera una obra de culte i, en certa manera, molts actors la interpreten com si fos un taller, un lloc per reciclar-se i posar els peus a terra per retrobar-se amb el teatre.

■ Quin tipus d'humor ha d'esperar-se l'espectador?

■ Jo, quan vaig conèixer l'obra, em va semblar estranya, però em va agradar. Crec que té alguna cosa d'humor absurd, una mica entrà la farsa i la comèdia melodramàtica, amb trets surrealistes.

■ No hi ha trets dramàtics?

■ No. Hi ha patiment dels personatges, però sempre en clau d'humor. L'obra permet un punt de sobreactuació, però no hi ha un humor grotesc. Una curiositat és que vam comprar el teló original de l'obra a l'escenògraf que el va fer i l'utilitzem.

■ *Una pareja de miedo* volta des de fa tres anys. L'han retocat gaire des dels primers mesos fins ara?

■ Sí, ha anat evolucionant. Durant el primer any era divertida, però fosca, i no em convenia. Calia

aclarir si era una comèdia o era un drama. A Estats Units, aquest punt intermedi funciona, però vaig notar que aquí no. Per això, amb uns guionistes la vam readaptar i vam apostar per la seva dimensió còmica. He de reconèixer que és l'obra més estranya que he fet mai, i no crec que torni a fer res semblant.

■ Si la platea dels teatres no s'ha ressentit gaire de la crisi, l'ànim de l'espectador ho ha fet?

■ Jo crec que sí, tinc aquesta percepció. La gent vol riure, hi està predisposada, però costa. És una sensació molt subtil, però la noto. Hi ha gent que fa poc anava de vacances i tenia dos cotxes i ara està a l'atur.

■ Vostè va començar a fer humor fa trenta anys. El que aleshores feia riure encara en fa?

■ La gent evoluciona, això és evident. I és bo que l'humor evolucioni. Hi ha coses que fa trenta anys feien riure i ara ja no. Respecto tothom que puja a un escenari amb ganes de voler fer riure, però la meua aposta és per un humor intel·ligent, no pas intel·lectual. No m'agrada l'humor grotesc, vulgar o aquell que vol humiliar, trepitjar. Avui en dia, crec que la gent és més exigent que fa trenta anys.

■ Potser per això s'explica l'èxit dels monòlegs?

■ Segurament. Els monòlegs permeten que t'involveris en les històries quotidianes que expliquen els humoristes.

■ Què li va semblar que Espanya es presentés a Eurovisió amb Rodolfo Chilibak?

L'ESPECTACLE

UNA PAREJA DE MIEDO

► LLOC: teatre Apolo. ◉ DIES: fins al 7 de febrer. ◉ ADREÇA: avinguda Paral·lel, 59. Barcelona. ◉ TELÈFON: 93 441 90 07. ◉ ENTRADES: 20 euros. Taquilla de l'Apolo i Servicaixa (La Caixa). ◉ DIRECTOR: Jaime Azpilicueta. ◉ INTÈRPRETS: Josema Yuste i Félix Álvarez.

■ No sé com agafar-m'ho. Potser volien riure's del festival... No ho sé. De fet, però, a Eurovisió ja no hi vol anar ningú. Abans significava un èxit, però ara... És com aquest intent de Karmele Marxante de presentar-s'hi... Lamentable.

■ Quan el públic no riu, se sent pànic?

■ I tant, més que frustració, la paraula que descriu el que sentis és pànic. L'humorista ha d'estar en constant evolució, i anar canviant els gags... El públic és qui té l'última paraula d'allò que fa riure i allò que no en fa.

■ Reescriu gaire els textos?

■ Em considero guionista de gags, no un escriptor de diàlegs o de narracions. A mi em donen una història, i jo hi poso vint gags. Evidentment, has d'estar en estat de recerca permanent per saber detectar què funciona i què no.

■ Martes y Trece faria riure avui en dia?

■ Crec que sí. Teníem una màxima: no repetir-nos. El que agrada a la gent, ho feiem dos o tres cops, llavors canviàvem. Però per fer riure n'has de tenir ganes, t'ho has de creure, i jo ja no tenia ganes de fer-ho amb la meua parella en el duet.

Breus

LLETRES

Cinc obres competeixen pel Ramon Llull, dijous

REDACCIÓ | BARCELONA

■ Dels 71 manuscrits presentats al premi Ramon Llull, el més ben dotat de les lletres catalanes, amb 90.000 euros, cinc han arribat a la final. La cerimònia de proclamació de l'obra guanyadora es farà dijous, a l'Auditori Nacional d'Andorra, a Ordino. L'obra guanyadora serà editada en català per Planeta, que també la traduirà al castellà, mentre que l'editorial Robert Laffont la presentarà en francès. Els darrers guanyadors han estat Carles Casajuana, Najat El Hachmi i Gabriel Janer Manila.

MÚSICA

La Mediterrània, sòcia de «Meet Catalan Folk»

REDACCIÓ | MANRESA

■ La Fira Mediterrània de Manresa és un dels socis col·laboradors de *Meet Catalan Folk*, organitzat per l'Institut d'Indústries Culturals, que se celebrarà a l'Auditori de Barcelona el 18 i el 19 de febrer. L'objectiu és presentar als professionals del món de la cultura les ofertes de folk català més reconegudes arreu. Hi ha previstes tretze actuacions, reservades per a professionals, entre les quals les de Miquel Gil & Manel Camp Trio, El Pont d'Arcaís, Lúcia Pujol o Sol i Serena.

LLETRES

Sílvia Alcàntara parlarà de literatura i colònies

REDACCIÓ | MANRESA

■ A l'entorn de l'exposició *Colònies industrials*, que acull el Museu d'Història de Catalunya fins al 7 de març, avui l'escriptora puig-reigenca Sílvيا Alcàntara, autora d'*Olor de colònia*, serà una de les convidades a parlar de literatura a les colònies industrials. L'acompanyaran Julià de Jodar (trilogia *L'atzar i les ombres*) i Emili Teixidor (*Pa negre*). Julià Guillamon farà de moderador. L'acte se celebrarà al Museu d'Història (plaça de Pau Vila), a les 7 de la tarda.

LLIBRES

Es publiquen poemes inèdits d'Anglada

ACN | MANRESA

■ Edicions Vitel-la ha publicat el llibre *Maria Àngels Anglada. Poesia completa*, una obra que compila en un volum tots els poemes que l'autora de Vic va voler publicar, amb un total de 83 composicions poètiques, nou de les quals són inèdites. Anglada (Vic, 1930-Figueres, 1999) és considerada una de les principals escriptores en llengua catalana del segle XX amb obres de narrativa, poesia, assaig i crítica literària, entre les quals *El violí d'Auschwitz*.